

PRAKTIKË E SUKSESSHME GEO-DOME

Paraqitur nga: ITKAM

CIRCULAR
ALBANIA
TOURISM

Co-funded by the
European Union

SEKSIONI 1: INFORMACIONI BAZË

- Titulli i Praktikës së Suksesshme: Geo Dome
- Faqja e Internetit e Praktikës: <https://nachhaltigkeit-ev.de/kapuzinergarten-eden>
- Lidhjet në Mediat Sociale: <https://www.instagram.com/verein.fuer.nachhaltigkeit/#>
- Vendndodhja: Kapuzinergarten Eden, Eichstätt, Gjermani

SEKSIONI 2: PËRSHKRIMI I PRAKTIKËS

- Përshkrim i Shkurtër i Praktikës

Geo Dome në Kapuzinergarten Eden është një serë-dome gjeodezik dhe hapësirë multifunksionale e ndërtuar si një përpjekje komunitare që përfshin shkollat lokale, studentët, institucionet akademike dhe shoqatat lokale për qëndrueshmëri. Kjo strukturë shërben njëkohësisht si serë, mjedis mësimor i papërshtueshëm nga moti dhe vendtakim komunitar. E ndërtuar nga druri lokal i lariksit, folie ETFE dhe themele me vida, ajo demonstroi ndërtim të qëndrueshëm me ndikim të ulët mjedisor. Geo Dome mirëpret klasa shkollore, punëtori dhe ngjarje komunitare, ndërkohë që prodhon ushqim lokal si domate dhe specat djegës. Ajo ofron një model inovativ për edukimin, reziliencën ushqimore dhe angazhimin komunitar

- Periudha e Zbatimit: 2022-2023
- Statusi:

☐ E planifikuar ☐ Faza pilot ☒ E zbatuar plotësisht ☐ Në zhvillim dhe evoluim

• Fushat Tematike të Trajtuar:

☒ Nga ferma në tryezë / Sisteme ushqimore të qëndrueshme

☒ Menaxhimi i Mbetjeve

☒ Efikasiteti i Burimeve

☐ Tjera: _____

• Përshkruani mënyrën se si praktika përputhet me Fushat Tematike të Zgjedhura:

Geo Dome lidh disa fusha tematike të qarkullimit dhe zhvillimit të qëndrueshëm. Si një serë, ajo mbështet prodhimin lokal të ushqimit pa kilometra ushqimi, duke mundësuar që nxënësit dhe anëtarët e komunitetit të kultivojnë bimë të ngrënshme gjatë gjithë vitit. Kjo forcon parimet "nga ferma te tryeza" duke promovuar zinxhirë furnizimi të shkurtër dhe duke reduktuar paketimin, transportin dhe mbeturinat ushqimore.

Nga këndvështrimi i efikasitetit të burimeve, dizajni gjeodezik i domës minimizon përdorimin e materialeve duke maksimizuar qëndrueshmërinë. Ajo përdor dru larshi rajonal, themele me vida të kthyeshme në vend të betonit, si dhe fletë ETFE me veti vetëpastruese. Kjo siguron qëndrueshmëri dhe ndikim të ulët mjedisor, pasi struktura mund të çmontohet më vonë pa lënë gjurmë të përhershme.

Kupola gjithashtu promovon praktikën e menaxhimit të mbetjeve, pasi mund të lidhet me sisteme kompostimi ku mbeturinat organike nga kopshti kthehen si pleh. Kjo krijon një cikël të mbyllur që integron prodhimin, konsumimin dhe ripërdorimin.

Shpjegoni se si ky aktivitet përshtatet brenda sektorit të turizmit.

Praktika e Geo Dome është shumë e rëndësishme për sektorin e turizmit dhe mikpritjes: hotelet dhe restorantet mund të riprodhojnë struktura të tilla për të kultivuar përbërës të freskët, për të organizuar ngjarje gatimi të qëndrueshme, ose për t'u ofruar mysafirëve përvoja unike edukative dhe ekologjike. Kupola e Eichstätt funksionon gjithashtu si një hapësirë multifunktionale për ngjarje dhe mësim, e përshtatshme për punëtori shkollorë, seanca trajnimi dhe madje edhe festa komunitare. Kjo e bën atë një shembull të fuqishëm se si qëndrueshmëria mund të integrohet si në ofertat turistike ashtu edhe në ato edukative. Hapësirat e bizneseve të turizmit mund të transformohen për të zbatuar disa nga aspektet e kësaj praktike dhe për të krijuar versionin e tyre të një sere.

- **Çfarë vlere mësimore ofron kjo praktikë për trajnimin profesional (VET), zhvillimin e kurrikulave ose ndërtimin e kapaciteteve të profesionistëve?**

Geo Dome ofron mundësi të shumta për VET dhe arsimin profesional. Në shkollë, ai shërben si një laborator praktik ku nxënësit mësojnë për ndërtimin, marangozërinë, hortikulturën dhe qëndrueshmërinë duke marrë pjesë drejtpërdrejt në proceset e ndërtimit dhe kultivimit. Pastaj, NVM-të, hotelet dhe restorantet mund të përsërisin modelin, duke rritur bimët e tyre të ngrënshme për përdorim në gastronomi, duke organizuar mbrëmje kulinare me tema ose duke tërhequr turistë për të vizituar kopshtet e ngrënshme dhe serrat ekologjike. Së fundi, kjo veprimtari mëson dizajnin me përdorim efikas të burimeve, sistemet ushqimore qarkulluese dhe menaxhimin e qëndrueshëm të mikpritjes, të cilat janë të zbatueshme në kurrikulat e VET.

SEKSIONI 3: SFIDAT DHE PËRPUTHSHMËRIA ME PARIMET E EKONOMISË QARKULLUESE

- **Cilat sfida ose pengesa u trajtuan (bazuar në gjetjet e raportit)?**

☒ Menaxhimi dhe eliminimi i mbetjeve
☒ Përdorimi i energjisë/burimeve
☒ Kufizimet e infrastrukturës
☒ Sezonaliteti
☒ Mungesat në aftësi dhe kapacitete
☒ Ndërgjegjësim i ulët mbi ekonominë qarkulluese
☒ Rezistenca ndaj ndryshimit të sjelljes
☒ Kufizime financiare ose mungesë fondesh
☐ Tjetër: _____

- **Si u kapërcyen këto sfida?**

Organizatrat udhëheqëse u përballën me sfidën e efikasitetit të burimeve duke përdorur dru rajonal, themele me vida të kthyeshme dhe fletë ETFE. Ato gjithashtu zëvendësuan një serrë të amortizuar me një strukturë inovative dhe shumëfunktionale për të kapërcyer kufizimet infrastrukturore, e cila mundëson kultivimin e perimeve gjatë gjithë vitit (domate, spec djegës, etj.), duke kapërcyer problemin e sezonit. Më pas, për të mbushur çdo boshllëk në aftësi dhe kapacitete, projekti integronte nxënësit të arsimit profesional (të drurit dhe punimeve druri), staf universitar dhe ndërtues profesionistë të domeve, duke e kthyer ndërtimin në një projekt të të nxënësve praktik. Gjithashtu, barrierat financiare u kapërcyen përmes financimeve të ndryshme (Deutsche Postcode Lottery, banka lokale, departamentet e KU, OJQ-të). Së fundi, mbetjet u menaxhuan dhe u asgjësuan përmes integrimit të mundshëm me sistemet e kompostimit dhe ujit të shiut për qarkullim.

- **Cilat strategji të ekonomisë qarkulluese adreson kjo praktikë?**

- ☒ Reduktimi / ripërdorimi / riciklimi i mbetjeve
- ☒ Energjia e rinovueshme / eficienta e energjisë
- ☐ Kursimi i ujit
- ☒ Dizajni qarkullues i produktit/shërbimit
- ☒ Sistemet ushqimore të qëndrueshme / zinxhirët e shkurtër ushqimorë
- ☐ Eko-certifikimet ose standardet e gjelbra
- ☐ Riparimi, rinovimi ose ripërdorimi i infrastrukturës/mobilieve
- ☐ Përdorimi i mjeteve digjitale për qarkullim ose qëndrueshmëri

- **Përshkruani pse kjo praktikë mund të konsiderohet si “praktikë e mirë” dhe si kontribuon ajo në një ose më shumë parime të ekonomisë qarkulluese:**

Geo Dome është një praktikë e mirë sepse kombinon ndërtimin e qëndrueshëm, reziliencën ushqimore dhe edukimin brenda një strukture të vetme. Parimet e saj të dizajnit qarkullues përfshijnë përdorimin e materialeve rajonale dhe të rinovueshme, themelime të rikthyeshme dhe integrimin me sistemet e kompostimit. Duke zgjatur sezonin e kultivimit, ajo forcon sigurinë ushqimore lokale dhe njëkohësisht ofron një hapësirë mësimi multifunksionale. Natyra bashkëpunuese e projektit (me shkolla, universitete dhe aktorë komunitarë) tregon se si parimet qarkulluese mund të inkorporohen në edukim dhe zhvillim lokal.

- **Përshkruani pse kjo praktikë mund të konsiderohet si inovative. Cila qasje e re, krijuese ose e pakapërcyer sjell vlerë të shtuar për zhvillimin e turizmit qarkullues?**

Inovacioni qëndron në integrimin e një dizajni gjeodetik për sistemet komunitare të ushqimit dhe edukimin. Ndryshe nga serat tradicionale, Geo Dome është multifunksional: shërben si klasë e mbrojtur nga moti, vend ngjarjesh dhe vend prodhimi ushqimor. Dizajni i tij është si ekologjik (materiale minimale, pa beton) ashtu edhe edukativ (ndërtuar si projekt me përfshirjen e studentëve). E rëndësishme, modeli është i skalueshëm dhe i përshtatshëm: ndërsa kupola e Eichstätt-it kushtoi rreth 80.000 €, versione më të vogla dhe më të lira mund të ndërtohen me drurin lokal, mbulesë polikarbonati/PVC në vend të ETFE, dhe punëtori druri të udhëhequra nga studentët. Kjo e bën konceptin të riprodhueshëm për shkolla, qendra VET ose SME të turizmit si eco-hotele apo restorante.

SEKSIONI 4: BASHKËPUNIMI

- **Përshkruani çdo bashkëpunim që është përfshirë në zhvillimin e kësaj praktike. A ka përfshirë kjo praktikë autoritetet lokale apo grupe të tjera?**

Geo Dome u ndërtua përmes bashkëpunimeve të forta. Së pari, financuesit janë Deutsche Postcode Lottery, Sparkasse, Miteinander-Stiftung dhe LAG Donau-Altmühl. Më pas, Shkolla Montessori Eichstätt ndihmoi me nxënësit e saj, të cilët përgatitën elementët drusorë, së bashku me nxënësit e shkollave profesionale, të cilët çmontuan serën e vjetër, vendosën themelet me vida dhe fituan aftësi praktike ndërtimi. Universiteti KU Eichstätt-Ingolstadt gjithashtu mbështeti planifikimin, logjistikën dhe përdorimin edukativ, ndërsa OJQ-të dhe bizneset lokale ndihmuan në mënyra të ndryshme: Nachhaltigkeit e.V. koordinonte, Vision Domes ofronte ekspertizë teknike, dhe zanatçinjtë lokalë mbështetën ndërtimin.

(<https://www.ku.de/konvent/ueber-uns/arbeitskreise/ak-kapuzinergarten-edén>)

(<https://www.vision-domes.de/projekte>)

(<https://www.donaukurier.de/lokales/landkreis-eichstaett/geo-dome-im-eichstaetter-kapuzinergarten-eingeweiht-unterstand-und-gewaechshaus-zugleich-10643305?>)

SEKSIONI 5: REZULTATET DHE RIPËRTRITSHMËRIA

• Cilat rezultate të matshme ose arritje janë realizuar?

- Ndërtimi i një dome serë të ri 7 metra me materiale të qëndrueshme: skeleti nga druri i lariksit alpin, i marrë nga jugu i Gjermanisë, dhe mbulesa transparente nga folie ETFE e pastër, një plastikë me performancë të lartë dhe vetë-pastruese.
- Siguron kultivim të perimeve gjatë gjithë vitit (domate, spec djegës, etj.).
- Funksionon si një hapësirë mësimore dhe për aktivitete, rezistente ndaj kushteve atmosferike, e përdorur nga shkollat komuniteti lokal.
- Forcoi trajnimin profesional dhe praktik nëpërmjet përfshirjes direkte të nxënësve.
- U vlerësua me Çmimin Town & Country Stiftung 2022 (Bavari)."

• Pse kjo praktikë është e rëndësishme për kontekstin e turizmit në Shqipëri?

Kjo praktikë është e rëndësishme për kontekstin e turizmit në Shqipëri, pasi mund të shërbejë si një model serre me efikasitet burimesh për hotelet, bizneset e turizmit rural ose shkollat në Shqipëri. Ajo gjithashtu mbështet prodhimin lokal të ushqimit, zgjatjen e sezoneve dhe turizmin kulinar, si dhe ofron hapësira shumëfunksionale për punëtorë, ngjarje dhe nisma të ekoturizmit.

• Cili është potenciali i praktikës për zgjerim të mëtejshëm? Si mund të aplikohet ose përshtatet në destinacione të tjera turistike ose biznese në Shqipëri?

Potenciali i praktikës për zgjerim qëndron te domet më të vogla (4m), të cilat mund të ndërtohen më ekonomikisht dhe të integrojnë mbulesa alternative (polikarbonat ose PVC) për të ulur kostot. Pjesëmarrja e nxënësve nga sisteme të ndryshme arsimore e shndërron ndërtimin në një projekt të të nxënësve përmes praktikës. Së fundi, sponsorët lokalë (p.sh. restorantet që përdorin produktet) mund të japin mbështetje financiare dhe të promovojnë më tej nismën.

• Çfarë këshille do t'u jepnit të tjerëve që duan të implementojnë një iniciativë të ngjashme?

Filloni me një version më të vogël dhe të përballueshëm, duke përfshirë shkollat, nxënësit e arsimit profesional dhe komunitetet lokale në ndërtim për të ulur kostot dhe maksimizuar mësimin praktik. Gjithashtu, kërkoni sponsorë lokalë dhe lidheni domen me zinxhirin e turizmit/ushqimit për të siguruar përdorim afatgjatë dhe dukshmëri.

Project Partners

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

Project N°101182855

CIRCULAR
ALBANIA
TOURISM

Project N°101182855

Co-funded by the
European Union

